

СРПСКИ СИОН

Год. XII

Број 35

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ

ВЛАСНИК

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије

УРЕДНИК

Протопрезвитер Јован Јеремић

У Ср. Карловцима у недељу 1. септембра 1902

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

ИЗВЕШТАЈ

СРП. ПРАВ. НАРОДНО-ЦРКВЕНОГ САБОРСКОГ ОДБОРА СЛАВНОМ СРП. ПРАВ. НАРОДНО-ЦРКВЕНОМ САБОРУ.

(Наставак.)

II.

Обнародовање и извршење сабором донесених, превишњом потврдом снабдевених уредаба и одлука, које спадају у делоркуг саборскога одбора, као и контрола тим уредбама постављених органа.

За ово време није имао саборски одбор да обнародује и односно изврши никаквих нових уредаба, нит саборских одлука са разлога, што од нар. цркв. сабора од 1897. није саборском одбору таквих приспело, а уредбе и одлуке од пре су обнародоване односно извршене већ пре сабора од год. 1897.

Ну тим више одлука је донео саборски одбор у обзиру на *правилно извршење односних одређења појединих нар. цркв. азш. уредаба*, као и одлука, које стоје у вези са контролом и надзорном влашћу саборскога одбора.

Навешћемо овде најглавније (осем оних, које се спомињу на другим местима овога извештаја).

Одлуком од 4. (16.) јуна 1897. бр. С. О. 2668/830. је изречено обзиром на § 15. изборнога реда од 29. маја 1871., по којем се за посредне изборе бира у свакој цркв. опћини по 200 душа по један изборник, а на натполовични сувишак тога броја такођер један и избором на то, што срп. прав. цркв. опћина у Б. заједно са филијалом сада броји 1060 душа — да је иста власна и дужна *број изборника* допунити (на пет место четири, како је у изб. реду према броју душа од 1870.)

Одлуком од 22. септембра (4. окт.) 1897. бр. С. О. 5020|1377. је — обзиром на одређења §§-а 25. и 26. одс. I. Б. прев. кр. наредбе од 10. августа 1868., даље на „уредбу о мировинском фонду за удовице и сиротну децу срп. прав. свештенства у опсегу српске митрополије карловачке“, која је ступила са фондом у живот 1. јануара 1896, и најпосле на § 22. саборскога устројства од 14. маја 1875. — изречено и објављено архидијецезанској и осталим епархијским конзисторијама и архидијецезанском и осталим епарх. админ. одборима, да почињући са 1. јануаром 1898. (по ст кал.) *преставе* наведеним §-ом 26. узакоњено *право на уживање половине свих парохијских прихода за годину дана* оним удовицама и малолетној, неућлебљеној деци протопрезвитера, пароха, систем. и личних парохијских помоћника и ђакона, чији мужеви односно очеви 1. јануара 1898. односно после тога дана премину, с тим, да се наведено право једногодишњег уживања половине свих парохијских прихода оних лица, која су до 1. јануара 1898. постала удовима односно сирочадима, овом одлуком *нетакнуто оставља*; — па је наређено, да се у парохијама, које се смрђу пароха и т. д. упразне од 1 јануара 1898., *има издавати потпуна допација дошћиним новопостављеним душепопечишељима* (Обнародовано и у званич. листу „С. Сион“ бр. 45. ех 1897.).

Одлуком од 23. септембра (5. окт.) 1897. бр. С. О. 4901|1396. је — обзиром на §§-е 10, 12, 17, 18, 20 и 26. — изречено и горенаведеним епарх. властима *сбјављено, да стан у парохијском дому* односно у недостатку таквога *саразмеран еквивалент* за исти, *припада искључиво пароху, окр. протопресвитеру* као пароху и најпосле по смрти њиховој *администратору* парохије. (Обнародовано и у зван. листу „С. Сион“ пр. 51. ех 1897.).

Одлуком од 11. (23.) децембра 1897. бр. С. О. 5974 и 6795|2334. је изречено, да по смислу и духу §-а 20. одс. II. Б. прев. кр. наредбе од 10. авг. 1868. *ваља избором* попунити места *потпредседника и перовође засебним* лицима.

Одлуком од 12. (24.) децембра 1897. бр. С. О. 6263. 7167., 7509|2346. *расветљено* је одређење у погледу *предлагања* лица за *епархијско-ешишироиска места*.

На питање епархијског административног одбора *вршачкога*, да ли исти може *наредити избор нових чланова епархијске скупштине*, саопћена је како том, тако и свима подручним административним одборима *одлука саб. одбора* од 11. (23) марта 1886. бр. С. О. 306. 340|41. ех 1886., којом се овамо односна питања *начелно решавају* и коју одлуку саборски одбор и данас *одржава у потпуној снази*. (Одлука од 23|IX. (5|X.) 1897. бр. С. О. 1985|1388.)

Одлуком од 11. (23.) децембра 1897. бр. С. О. 6871|2290. изречено је, да се не може узети у обзир и односно, да се *сматра неважећом одлука епархијске скупштине вршачке* од 30. окт. 1897. бр. 26, којом је конзисторијски писар *тамошњи постављен за сталног конз. архивара* са правом чланства митрополијскога чиновничко-професорског мировин. фонда са разлога, што наше *авт. уредбе* не познају конзист. архивара и што епархијска скупштина, обзиром на *одређења привр. уређења епархија* од 29. маја 1871., којом се *епархије у оиће уређују привремено, провизорно* — није *власна епархијске чиновнике сталнима проглашавати* односно *постављати, још мање стална чиновничка места крејирати* на терет митрополијском чиновничко-мировинском фонду, а *најмање писарску плату* на подмирење архиварске плате *употребити*.

Одлуком од 10. (22.) јуна 1898. бр. С. О. 3078|1124. је изречено, да се *постављање г. Дра Косте Хаџија* за конзисторијског (епархијског) *фискала вршачког* има *сматрати само привременим*, а не *дефинитивним*, као што је епархијска скупштина *вршачка закључила* и то са разлога, у претходном *зачелу* наведенога; *уједно* је обзиром на то, што се *фискалство* истога са његовим конзисторијским чланством не може *лагати* у једно и исто време (инкомпатибилитет), изречено, да се *право конзист. чланства Дру К. Хаџију* *суспендује* све *дотле, докле* исти *буде службовао* у својству конзист. фискала.

Одлуком од 9. (21.) јуна 1898. бр. С. О. 4407|913. није удовољено молби епарх. скупштине бачке од 14. (26.) нов. 1897. бр. 21., да се из нар. цркв. фондова дозначи год. плата од 1200 фор. а. вр. референту за духовни и административни одсек, које место је иста скупштина системизовала и то обзиром на чл. XVIII. горехваљене епарх. уредбе од 1871, по којем епарх. скупштина има право и дужност само припремити и поднети нар. цркв. сабору *предлог* о строју и делокругу епархијских власти и односно епарх. органа, а нема права сама системизовати нова званничка места.

Одлуком од 23. септ. (5. окт.) 1898. бр. С. О. 6917|1684. на основу у истој наведених разлога, распустио је саборски одбор *епархијску скупштину бачку*, као незаконито састављену и доследно том цео рад исте скупштине односно све закључке њезине од 13. (25.) и 14. (26.) новембра 1897. као ништаве прогласио и ван крепости ставио и у автономној управи код сва три епархијска одсека (конзисторија, адм. одбор, школски одбор) успоставио оно стање, које је било пре поменуте епархијске скупштине; уједно је одлука и наредба саборскога одбора бр. С. О. 306. 340|41. ex 1886 (бр. 147. ex 1886.) односно С. О. 1985|1388. ex 1897. допуњена тим, *да се епарх. скупштине могу сазивати уз нове изборе епархијских заступника само по исказаној потреби и по претходном знању и одобрењу саборскога одбора* Ова одлука је обнародована свима подручним епарх. (архид.) админист. одборима.

Узевши на преглед записник *епархијске скупштине шемшварске*, држане 15. и 16. (27. и 28.) априла 1898., те подвржавши расмотрењу састав и рад исте скупштине прогласио је саборски одбор одлуком бр. С. О. 2735|633. ex 1899. 1.) да су по себи ништави избори оних учитеља, који за заступнике у епарх. скупштину нису изабрани учитељством, као засебном изборном корпорацијом (чл. V. уређења епархија од 1871.) него су изабрани за такове црквеним општинама с тим, да се на места њихова изберу, у смислу уредбе, други заступници из световног реда; 2.) уништио је решење исте епарх. скупштине бр. 17., којим се периода епарх. скупштине и односно мандат изабраним члановима ове скупштине, као и мандат истом скупштином и изабраним члановима епарх. власти установљава на три године; јер је скупштина, доносећи то решење, и прекорачила свој делокруг и против уредбених и наредбених наређења поступила; 3.) уништио је решење исте скупштине у погледу избора епархијског школског одбора односно уништио је и ван крепости ставио избор тога одбора (сходно одлуци од 23. септембра (5. окт.) 1898. бр. С. О. 6917|1684.); јер је избор обављен не само против закона, него је тај одбор био и незаконито састављен (§. 129. шк. уредбе од 1872.), те је наредио, да се у смислу постојећих законских одређења поступи, а наиме, да се има успоставити пре тога постојавши епархијски школски одбор остављајући епархијској скупштини нетакнуто право, да у успостављеном епархијском школском одбору евентуално упражњена места попуни (види још и одлуке бр. С. О. 4661|1220. ex 1899. и С. О. 6770|1842. ex 1899.)

Подвржавши пак расмотрењу састав и рад *епархијске скупштине вршачке* држане 30. октобра 1897. и 5. фебруара 1898. одлуком својом од истога дана бр. С. О. 2729. 2337. 2730|646. ex 1899. учинио је саборски одбор исто таква и односна слична, закону одговарајућа, расположења.

У свези са овим предметом имамо част споменути ово.

По што епарх. админ. одбор вршачки на позив саб. одбора није поднео записника епарх. скупштине вршачке од 1897. и 1898., јер му иста такве записнике није доставила, а с разлога, да би саборски одбор могао вршити законом му ујемчено право контроле, позвао је преосв. г. епископа вршачкога да поднесе у овереном препису те записнике. По што односним позивима није удовољено, а обзиром на то, што као надзорна и контролна власт има право и дужност не само према подручним епархијским органима, него и према епископу, који стоји на челу тим органима, у стварима чисто административне природе настојати, да се нар. цркв. автономна управа у смислу посто-

јеђих автономних уредаба врши — одредио је саборски одбор одлуком својом од 17. (29.) марта 1899. бр. 202|зап *извиђај против преосвећеног г. епископа вршачког као управнога органа* (административне природе), не дотичући му епископско достојанство и чисто духовну власт његову, који извиђај је 6. (18.) априла 1899. и обављен и изаслано поверенство своје извешће о извиђеним приликама поднело Услед тога је саборски одбор у седници од 29. априла (11. маја) 1899. год. донео одлуку бр. С. О. 2729. 2337. 2730|646. ex 1899., којом је између осталог решено, да проузроковане трошкове око извиђаја (дневнице и путни трошак изасланог поверенства) има сносити преосвећени исти г. епископ, јер је својим држањем и поступцима проузроковао изашилање поверенства; а сем тога је одлучено, да се представком умоли св. архијерејски синод, да са разлога у представци наведених, у својем делокругу изволи поступити против преосвећенога истога г. епископа; та представка је уз привитак односних списа и поднесена св. архијерејском синоду. Ну услед утока преосвећеног г. епископа вршачког против горњих одлука, поднесенога високој кр. уг. влади, преузвишени г. кр. уг. министар-предсееник одлуком својом од 10. јула 1900. бр. 2484 М. П. уништио је онај део одлуке бр. 502. ex 1899, који се односи на одређење извиђаја против епископа, те и онај део одлуке бр. 646. ex 1899., којим се обвезује преосвећени г. епископ вршачки на платеж своте извиђајних трошкова, са главнога разлога, што преузвишени исти не налази темеља у постојећим уредбама за такво расположење, ма да иначе признаје, да саборски одбор ваља да има право расположења, да прибави важности превиише одобреним уредбама, које спадају у његов делокруг. (С. О. 4610|1145. ex 1900.) Ствар ова још није окончана од стране саб. одбора, по што је одлучено, да се поднесе представка вис. кр. уг. влади у истом предмету.

(Наставиће се.)

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Народно-црквени сабор.

XXV. Седница 1. (14.) јула 1902.

После одмора.

М. Клицин говорећи о предлогу *М. Соларића*, држи да се јеромонаху Конону Милићевићу не може плата подизати, јер плата свију калуђера мора бити једнака, него треба упутити тај предлог на ону ставку расхода, која говори о монашкој школи и другим просветним сврхама.

М. Соларић пристаје на тај приједлог; њему је главно то, да исти човјек добије већу плату па било да се урачуна иста у ма коју ставку расхода.

С. Стојаковић потпомаже приједлог про-рач. одбора. Свештеник са породицом који мора и да репрезентира а и да држи бар стручне листове, мора да живи са 1200 К, па тијем је прије за то, да се снизи плата калуђерима, који се завјетују на сиромаштво.

Известилац *Др. Ј. Радивојевић-Вачић* после свију свих говора, дошао је до осведочења,

да сабор мора бити привичан према онима, од којих захтева да користе опћем одбору и зато сада предлаже повишење плате архимандрита на 2400 К, игуманима на 900 К, намесницима и економима на 500 К, а обичним калуђерима на 400 К, али са овом упутом Саб. Одбору: да се нази на злоупотребе тих људи, па да са онима који буду затајивали строго поступа. Овај предлог о платама вреди само за 1902. год.

Овај је предлог већином гласова усвојен, од којег није ни *М. Грабовац* изузет.

Известилац *Др. Ј. Радивојевић-Вачић* реферирше даље о овим тачкама расхода манастирског: 1.) расход на ренар. цркве и здања, у име којег предлаже у место предложених 37254 К. сада 34080 К. 2.) расход на шуму, за који предлаже у место 21288 К. 07 п. сада 19550 К. 07 п. 3.) расход на виноград и подрум предлаже у место 33758 К 20 п. сада 27728 К 29 п. 4.) расход на сенокос, жетву и усев предлаже у место 55223 К 90 п. сада 46058 К 90 п. 5.) расход на воћњак и врт предлаже у место 8685 К 8 п. сада 6832 К 8 п. 6.) на пчеларство предлаже место 1623 К сада 1553 К 7.) расход на воденици да буде

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

сада место 1632 К сада 1360 К. 8.) расход на крме да буде место 4806 К сада 4246 К 9.) расход на копање креча и камења да буде место 1652 К сада 1610 К. 10.) расход на риболов и рит да буде место 640 К сада 440 К 11.) расход на кухињу да буде место 47209 К 40 п. сада 38810 К. 12.) расход на чељад да буде место 70937 К 20 п. сада 59826 К. 13.) расход за шталу и марву у место 27806 К да буде 22629 К. 14.) расход на порезу да буде као пре 110970 К 45 п. 15.) расход за канцеларију и библиотеку да буде место 7571 К 20 п. сада 6009 К 20 п. 16.) расход на циглану да буде као и пре 1281 К 80 п. 17.) исто тако расход на пиле остаје по старом 640 К. 18.) расход за путовање да се смањи са 8060 К на 4860 К. 19.) осигурање од пр. елем. непогода остаје по старом 13414 К 26 п.

Ови се сви предлози примају без примедбе.

Известилац *Др. Ј. Радивојевић Вачић* предлаже даље да наплата дугова остане као и пре 58194 К 96 п.

М. Клицин захтева да се у прорачун наплате дугова упише 1000 К мање, које је опет урачунато у расход за игумана манастира Грабовца.

Прима се.

Известилац *Др. Ј. Радивојевић Вачић* даље предлаже: 1) да се за инвестицију одреди место 13633 К сада 12273 К; 2.) за подизање екон. зарада да се одреди место 8834 К сада 8054 К. 3.) на набавку теглеће марве предлаже по старом 9810 К. 4.) за милостињу предлаже место 6249 К сада 6049 К.

Ови предлози се у целини усвајају.

Известилац *Др. Ј. Радивојевић Вачић* предлаже, да се за монашку школу одреди по старом 23580 К.

М. Соларић предлаже, да се ту метне у прорачун и 800 К одређених јеромонаху Кону Милићевићу.

Прима се.

Известилац *Др. Ј. Радивојевић Вачић* предлаже, да се ставка епарх. фонда остави непромењена у износу од 2457 К.

Прима се.

Даље предлаже, да се расход „различија“ смањи са 21333 К 13 п. на 9925 К 13 п.

Прима се.

В. Муачевић предлаже да се уште управ-

витељи манастирски, да ће добити тантијему, рецимо од 5%, на „различија“, ако буду манастири унели више од 100.000 К, који је новац стављен у прорачун.

Др. Ж. Миладиновић чуди се, што чује данас само о награди калуђера, а о казнама не спомиње се ништа.

В. Муачевић га уверава да га је рђаво разумео.

Др. Ж. Миладиновић није за ову уставу, јер ће одбор за прешне предлоге поднети предлог за одлуку сабору, који ће бити у очевидном контрасту са предлогом *В. Муачевића*.

Потпредседник *Др. Ђ. Красојевић* јавља да ће сутра доћи на дневни ред расправа о прорачуну управе фондовске, а и питање дотације професора српских гимназија.

Св. Прибићевић предлаже да се прво расправе петиције, које су поднијете сабору, а тичу се ових тачака сутрашњег дневног реда.

Прима се.

Др. М. Михајловић у име одбора за прешне предлоге подноси следећи предлог за одлуку:

„У нашим автономним уредбама нигде није прописано, да је црквена свест неопходно нужна квалификација за активно или пасивно бирачко право. У смислу §-а 13 кр. рескрипта од г. 1868. црквена је свест на против појам духовни и својство духовно. Осим тога законодавац нигде није ни дефинирао појам црквене свести и не захтева црквену свест бирача или скупштинарџ, него само то очекује. Према томе нема права конзисторијални одсек да коме одузима црквену свест, нити има права административни одбор да на основу тако зване одузете црквене свести изриче губитак активног или пасивног права бирачког на основу такве одлуке епархијске конзисторије.

Према томе упућује Саборски Оодор, да као саборско тумачење саопшти епархијским административним одборима а Митрополитски Црквени Савет конзисторијама, са наводом, да се дотичне одлуке административних и конзисторијалних власти имају укинати и осуђенима због оскудице у цркв. свести њихово активно право повратити имаде.

Прима се.

Потпредседник *Др. Ђорђе Красојевић*. закључује седницу у ¹/₄8 сахати у вече и заказује следећу сутра у 10 сахати пре подне.

XXVII. Седница 2 (15) јула 1902.

ПРЕ ПОДНЕ.

Председава потпредседник *Др. Ђорђе Красојевић*.

Од високопреосвештених епископа присутни су: *Гаврило Змејановић*, *Лукијан Богдановић* и *Митрофан Шевић*.

Бележник *Ј. Воркапић* чита записник.

Др. Ал. Рокнић примећује, да се записник опширно и нетачно води, а тиме се сабор за држава у раду.

Архимандрит *Др. Георгије Лешкић* примећује, да он није говорио против повишице јеромонаха Милићевића из Хопова у опште, него само да му се не повиси дијурна до висине игуманске плате.

Васа Муачевић примећује, да је он био зато, да се управитељима оних манастира, који покажу вишак изнад прелиминираниог чистог прихода даде награда од 5% тога вишка.

Записник се оверовљава са овим примедбама.

Сабору су стигли поднесак Јована Пачариза пароха у САНдреји, којим моли отпавнину; затим записник о избору изборника у В. Кикинди.

И. Јелчић, *Др. А. Рокнић*, *М. Ђорђевић*, *Ј. Воркапић* предају сабору поднеске разне, који су преко њих стигли.

Издају се дотичним одборима.

Потпредседник *Др. Ђ. Красојевић* саопштава, да је стигао захтевани спис о избору изборника у В. Кикинди у погледу избора свештеничког посланика Радовића.

Александар Сандић подноси писмени предлог, да се позове Саборски Одбор, да испита на чије су име укњижена црквена добра у некада богатим српским општина: Коморану, Вацу, Сигету и другима, те да испита, где се уносе знатни приходи тих богатих црквених општина, те да Саборски Одбор спреми позитиван предлог за идући сабор, како би та добра прешла под управу срп. народно-црквених фондова.

Упућује се петиционом одбору.

Потпредседник *Др. Ђорђе Красовић*. На дневном је реду молба професора Карловачке гимназије.

Известилац *Св. Прибићевић* референт петиционог одбора, референт о молби професора карловачке гимназије, којом траже повишицу позивом на 92. § рескрипта од 1868. г., т. ј. да

имају плату као и професори у Угарској. Тако је и било, али само до 1890. год. па сада још траже и накнаду плате од 1890. г. Познато је како су професори новосадске гимназије добили повишицу плате утоком и призивом на владу. Сада је настао и покрет међу професори карловачке гимназије за повишење своје плате, што је и праведно, јер имају исте квалификације као и професори новосадске гимназије. Но петицијони одбор стао је на становиште, да се §. 92. рескрипта, на који се позивају карловачки професори, не може онако интерпретирати, како то хоће збор карловачких професора. Не може се захтијевати, да и ми онако исто награђујемо професоре наше како то награђује мађарска влада, јер ми нијесмо у истом имовном стању у којем је мађарска влада. Професори новосадски, који су се путем рекурса на владу обратили, добили су оно што су тражили, но кад карловачки професори рекурирају на владу они се одбијају с тим, да њихова плата треба да буде као и проф. плата на држ. гимназијама у Хрватској и Славонији. Осуђује поступак рекурса на владу, који су професори тих гимназија учинили. У име петиц. одбора предлаже да се карлов. професорима изједначи плата са платом новосадских професора, али да им се тражена накнада оспори.

Др. Ж. Миладиновић потпуно усваја предлог петиционог одбора за то, што се овај ставио у овом предмету на автономно становиште. Сабор не може и не сме бити једној гимназији мати, а другој маћеха.

Што се тиче § 92., то је тај §. донесен у добу дуализма, кад се није правила разлика између Угарске и Троједнице. Што је сабор при донашању тога §. тако установио, то је с тога што су те плате одговарале материјалним приликама и потребама нашим. Сасвим је оправдано да се плате изједначе, али не зато што су плате професора новосад. гимназије изједначене са платама професора државних гимназија у Угарској, него зато, што то правичност захтева. Из овога никако још не следи да ће сабор повећавати или смањивати плате професора према томе, како се то буде чинило са платама на држав. гимназијама угарским.

Прихваћа предлог петиц. одбора, али с том допуном, да се ова повишица поред најбоље воље не може извести за ову годину, него да

се упути саб. одбор, да ту повишицу од 1. јануара 1903. год. стави у течај.

Др. Б. Медаковић прихвата приједлог петиц. одбора али је и са правне стране требало ту ствар испитати, па не би онда ни остали на становиште петиц. одбора. §. 92. рескрипта изрично захтијева, да се плате наших професора изједначе са платама проф. на маџ. држ. гимназијама. Према томе се овдје мора говорити *de lege lata* а не *de lege ferenda* по којем такођер не би могли спровести изједначење плата, јер су гимназије наше на два територија, у Угарској и Троједници. Саборски Одбор, у којем је он био, овако је интерпретирао ту уредбу, као што је навео, а овај додатак у §. 92. „а то је 800 ф.“ сматрао је тај Саб. Одбор „provedбом“ тога закона. Код обичног закона се ставља на прво мјесто начело, а затим provedба истог, која се предаје егзекутиви, но 1868. г. нијесу имали Срби те егзекутиве, те се онда даде јасно разумјети и овај додатак, који се има сматрати као provedбена наредба садржана у самом закону.

Сматра да сви професори наши треба да имају једнаку плату са професорима на држав. гимназијама, јер имају једнаке квалификације, а још већа је аномалија, да професори наши на двије наше гимназије имају различите плате. Увјерен је да Саб. Одбор треба као егзекутива, да provedбу онога закона изврши, но свакако онда може тим прије то исто учинити сам сабор. Но ипак ће настати аномалија и кад се изједначе плате свију наших професора, јер ће опет бити тужба са неједнаких плата, пошто су по држ. маџ. закону млађи професори боље наплаћени, а по зем. хрват. закону боље су награђени старији професори.

Др. М. Михајловић прихвата предлог петицијоног одбора са модификацијом дра Ж. Миладиновића. Одриче право професорима карловачким, да имају права тражити накнаду и повишење плате на том основу, што су новосадски професори дошли до повишице своје преко владе, који поступак осуђује; они имају право то тражити на основу дотичног параграфа, који говори да професори на једној и другој гимназији имају једнаке плате. С тога подноси овај предлог за одлуку:

„Сабор одлучује да право одређивати плате професорима гимназијским сматра својим авто-

номним правом, сматра даље да се за мерило плата истих има узети у обзир поглавито стање гимназијских фондова и фонда клирикалног и снага њихова, те по томе не сматра, да га у будуће вежу одредбе школских закона у Угарској и Хрватској и Славонији у погледу плата гимназијских професора“.

М. Медаковић у начелу усваја приједлог дра М. Михајловића, но овај приједлог долази у контраст са §. 92. рескрипта. Држи да један закључак, као што је овај, није довољан за коначну интерпретацију тога §. 92. као што се хоће овим предлогом.

Др. Ал. Рокнић држи да су погрешно тумачили споменути параграф и др. Б. Медаковић и Михајло Медаковић. Јер у §. 92. каже се да сабор уређује плате професора; ово дакле није нормативна одредба, да би се то могло мењати тек тумачењем. У том параграфу не стоји императивно, да се сабор мора према државним гимназијама равнати. Овај се параграф има тако тумачити да сабор има права одређивати плату професорима у оном моменту кад то сабор хоће. Становиште, које је заузео петицијони одбор и др. Миша Михајловић врло је коректно, с тога препоручује оба предлога.

Александар Сандић наглашује, да је ово сад прва прилика да сабор осветла себи образ. Предлог др. Михајловића први је и на своје месту. Али би волео знати да ли има овде каквог решења патронатског гимназије карловачке. Патронат, који бира професоре, требао би да одређује и плате њихове у толико пре што народни фондови дају субвенцију у оноликој мери, како то дотични патронат исказе. Казује, да су професори новосадске гимназије заузимањем посланика Рохоњија дошли до своје накнаде. Жали се што је плата карловачких професора смањена била од Саборског Одбора и ако је било времена кад су карловачки професори имали већу плату од новосадских. За то би требало ићи за тим, да фондације једне и друге гимназије дођу под управу срп. нар. црквених фондова онда ће бити правилног деловања.

Др. Л. Секулић говори о предлогу дра Михајловића, који је са гледишта авт. права коректан, но се у том предлогу испустио из вида 2. овај моменат. Обе наиме владе, и маџ. и хрв. заузеле су већ у овом питању своје становиште, и одређено је по томе да ново-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.садски професори имају другу плату, а другу плату карлов. професори.

Др. М. Михајловић истиче околност да се професори плаћају из гимназ. фондова па тек касније из клирик. фонда, зато овако модифицира свој пређашњи предлог: Сабор одлучује да право одређивати плате професорима гимназијским сматра својим аутономним правом, сматра даље, да се за мерило плата истих има узети у обзир поглавито имовно стање гимн. фондова и фонда клирик. и снага њихова те по томе не сматра да га у будуће вежу одредбе шк. закона у Угарској и Хрватској и Славонији у погледу плата гимназијских професора. Моли сабор, да усвоји овај његов предлог.

Прота Јован Јеремич. Славни саборе! 92. §. најв. Решкрипта узаконио је начело изједначења професорских плата на Карловачкој и Новосадској гимназији. По томе начелу и решкриптуалном наређењу имало се је и досада поступати. До сада није увек тако поступано, него је разним расположењима Саборских Одбора, па и ненадлежним ингеренцијама државне власти, а усупрот Решкриптуалног наређења, па и потоње саборске овопредметне одлуке од 1870. г., чињена очигледна неправда Карловачкој гимназији и њезиним професорима.

Не делим мишљење дра Медаковића, да се фиксирање своте од 800 фор. има сматрати, како он то вели, као provedба споменутога начела, као нека provedбена наредба, садржана у самом закону. У истицању те своте видим ја само конкретирање начела изједначења у Решкрипту узаконеног, које је начело, дакле изван сваке сумње.

Жалим, и опет велим, да се то начело и јасно законско наређење није и до сада с дужним респектовањем 92. § -а изводило. Што није досада чињено, треба од сада да буде. И зато потпомажем праведну молбу Карловачке професорске колегије.

Молба та има два петита. Био бих за то, да се оба задовоље. Али, кад сами професори — као што сам дознао и што им служи на част — из родољубиве штедње и родољубивог обзира на имућствена средства наших фондова, одустају од првога петита свога и не рефлектују на накнаду за претрпљену штету због досадање неједнаке дотације, онда одустајем и ја од заступања тога дела њихове молбе. Али тим јаче потпомажем и препоручујем славном

сабору примање другог дела молбе, онај петит њезин, да се од сада професори наше Карловачке гимназије сасвим изједначе гледе плате са професорима Новосадске гимназије. То изједначење тражи и налаже 92. §. Решкрипта, правда и сви други обзир.

Обе су ми гимназије миле и драге, и баш зато, јер обе имају да служе једној идеји, да врше један задатак, а јер је у томе једнака и дужност обе професорске колегије, не могу са своје стране дозволити, да се, поред све те једнакости, само неједнакост у награди Карловачких професора трпи и даље. С тога примам предлог петиционог одбора.

Чудим се, да је већ у два маха пала реч у сабору о томе, како је посланик на уг. сабору Рохоњи израдио професорима Новосадске гимназије накнаду. Таква реч није требала пасти у сабору, јер по тој речи више вреди Рохоњи, све оно како је и онај код кога је накнада израђена, него сабор наш, него закон, него цела наша аутономија и сва наша аутономна права. О заслугама Рохоњија може се у извесним круговима с насладом говорити, али мене индигнира, моју аутономну свест дубоко вређа, кад се то и у лице сабора казује. Још је требало само испричати како је све то било. . . .

Чудим се да је др. Медаковић могао рећи, да и lege ferenda не би могли спровести изједначење професорских плата, јер да су гимназије наше на два територија, Угарске и Троједнице. Чудим се, велим, да је то могао изјавити г. др. Медаковић, који се герира и хоће да важи као велики бранич аутономије наше. Но још се више чудим кад чујем од г. дра Секулића, да су обе владе у питању изједначења професорских плата заузеле већ своје становиште. А највише се чудим, кад чујем скрупле и о томе, шта ће и како ће бити, ако која странка у том предмету поднесе *ушток* на високо министарство.

Са аутономног становишта осуђујем све те изјаве и скрупле, и сматрам их као производ данашњих деаутономисаних назора и осећаја. Пре свега нису ни високе владе непогрешиве, те се могу у предметима, који у њихову компетенцију спадају, информисати и *in melius*. Такву информацију дозвољава према себи и светла Круна, а да јој, зар, неприступне буду државне и земаљске владе!

Али је овде реч о праву, а не само о

информацији. Право сабора је, да одреди плату и својим автономним професорима. И ја то право сматрам *абсолютистичким правом сабора*. Овопредметна одлука сабора је изван домашаја државне власти, а у колико спада и тај предмет у круг врховног државног надзора, може то бити само у толико, да се по 19. §. тачка 9. Саборског Устројства државна власт увери само о томе, да ли су код руковања са фондовима постојећи статутни одржавани; дакле, да ли на подмирење професорских плата није употребљен, можда, фонд другог опредељења.

У погледу одређивања професорских плата нема се автономно законодавство обзирати на територијум Угарске или Троједнице, на њихова новчана средства и потребе, него *на своје потребе и на свој губер*.

Гледе скрупула због евентуалног утока на министарство, имам рећи, да о утоку против одлука саборских апсолутно не може ни говора бити. Сав автономни осећај мој револтира кад таку скрупулу само чујем, а још више, кад је морам слушати у сабору. То би била негација автономije, деградација сабора, деградација на апелативан форум, до које деградације је — ускос јасном слову Саборског Устројства — већ понижен од уг. министарства Саборски Одбор.

Јесте, ни све одлуке и решења Саб. Одбора не подлеже утоку на министарство. Не одређује то ни злобобна клаузула Саб. Устројства од 1875. г. Јер, шта клаузула вели?

„... као што међу прелазним опредељењима ове устројствене наредбе *према другом односно трећем степену* суђења на Саборски Одбор *пренесеног*, желимо да се и на даље одржи могућност утока на наше угарско министарство, као и овога право уништења“.

Дакле, клаузула под утоке своди само она решења односно суђења, која Саборски Одбор доноси као *привремена* апелативна власт на темељу 29. §. Саб. Устројства.

Према томе не потпадају утоку ни она решења Саборског Одбора, која овај доноси *као извршна и контролна власт* на темељу 22. §. слово б., Саборског Устројства. (Гласови: Али бива друкчије). Ако бива, а на жалост и бива, бива то не по закону него по сили. А закон је једно, а сила је друго. Друго је правда, а друго је насиље. Насиља може бити, може и дуго трајати, али мора доћи

време кад ће и оно престати. Нама мора бити једино становиште у свему: — закон и наша автономija. Ја поричем државној власти *право* премашаја у правну сферу наше цркве и автономije. А премашај такве врсте јесте и онда, кад уг. министарство одлуке Саб. Одбора *као извршне и контролне власти*, своди под компетенцију свога уништења, на основу завршне алинеје клаузуле од 1875, која и без таквих премашаја, стоји на врату наше автономije, као тешки и кобни јарам; која љутим синџиром спутава нашу автономiju, чини ју илузорном; а споменутих премешајима управо нулифицира целу автономiju и доводи до апсурдума, не баш толико на дику уставности и слободоумља у Угарској, колико у доказ, да и поред XX. зак. чл. 1848. г. и његовог великог начела слободе и равноправности, може једна црква, њезина слобода и црквена у њој автономija бити у ропском синџиру државне силе, потиштена и понижена насиљем неслободе и неравноправности.

Још једаред, сл. саборе: донесимо одлуку, којом сабор изједначује професорске плате на нашим гимназијама. То је право сабора. Вршимо своје право! Гласам за предлог петиционог одбора са доуном Дра Михајловића.

Александар Сандић у личној примедби тумачи своје позивање на Рохоњеве заслуге у питању накнаде Новосадских професора и вели, да се г. прота Јеремић и овом приликом показао већи радикал од њега.

Прота Јован Јеремић. Немам ништа против овога констатовања о моме радикализму *у показаном и данас правцу*. Изјављујем шта више и сам, да сам од свију вас, господо, најрадикалнији радикал *у питањима одношаја и одбране наше автономije према државној власти*.

Др. Л. Секулић вели, да је он само говорио о становишту владе, а не и о законитости тога становишта.

Др. Б. Медаковић. Наричеци проте Јеремића не обзире се, само говори против приједлога др. М. Михајловића. Није зато да сабор даде од себе еунуцијацију и то овако врло слабу, а поводом само једне петиције. Говори о значајности §. 92. рескрипта, јер су тијем параграфом стављене обје гимназије под ингеренцију сабора. Побивај рјечи др. Рокнића. Брани становиште, које је заузео приликом свога првог говора у овој ствари. Пошто у овом §. 92. нема никаквог диктата против авт. права, мисли

да је излишан приједлог др. М. Михајловића.

Др. М. Михајловић доказује дру Б. Медаковићу, да он није свој предлог увукао у дискусију, што би он био знак слабости, него зато, што је молба карловачких професора потекла из другог акта, наиме, да су професори новосадске гимназије добили повишицу преко угарске владе, те тако ове две ствари стоје у узрочној вези. Бојати се је, да овај сабор не ће скоро доћи до организаторског рада, зато и треба да сабор о томе закључак донесе. Није предлог његов знак слабости, него знак јакости, кад овај сабор у натач решењима једне и друге владе овако закључи.

Др. А. Рокнић брани своје становиште на основу којег је интерпретирао §. 92. ренкрипта, а које је становиште противно становишту др. Б. Медаковића, у тој ствари.

Св. Прибићевић рефлектује на све ове говоре, остаје при својем приједлогу, и прихваћа још приједлог дра Ж. Миладиновића, да се повишица не може још ове године ставити у буџет, него тек од 1903.

Потпредседник *Др. Ђ. Красојевић* ставља предлог петиционог одбора на гласање.

Прима се *једногласно*.

Потпредседник *Др. Ђ. Красојевић* ставља предлог Др. М. Михајловића на гласање.

Прима се већином гласова.

(После одмора од $\frac{1}{4}$ сахата).

М. Медаковић као извештач петиционог одбра. — Реферише у име петиционог одбора о молбама свештеничких удовица, које немају пензију из пензионог фонда, па моле потпоре. Спомиње, да се код нас до сада није давало таким удовицама, јер не бјеше извора. Но, ако се до сад није давало, сад се то треба дати, пошто је пријека потреба, да се то учини. Предлаже многе молбе, које су већином оправдане; у молбама нијесу извјештачени јади, плач и лелек, него, да је то жалосна истина, с којом сабор треба рачунати с тога, што има већ данас 9 молба за препоруку у име одбора, а зна да су многе већ уступљене молбенице одбору за дневни ред, а у истом смислу спет даномице долазе молбе, те држи, да за подмирење тих сиротица неће бити доста свота одређена из јерархијског фонда од 2000 К, но треба потражити и друге изворе. Мисли, да би сабор врло неправедно поступио, ако не усвоји мишљење његово од јучер, по ком би требало

из фонда за свештеничке удове на основу друге алинеје §. 22 подијелити из истог фонда извјесну своту „као милостињу“ сиротим удовицама свештеничким и то сваке године. То би било могуће, јер уредба то дозвољава и јер има исти фонд већ у току ове године сувишак од преко 25.000 К.

Да би се све молбе могле подмирити предлаже да сабор усвоји у принципу, да се може и из фонда за свештеничке удове дијелити потпора у ову сврху и тек, кад то сабор ријеши, моћи ће поједине молбе узети у претрес.

Проша Јован Јеремич. И ако су све ове молбе, о којима се решава, основане; и ако је јад и невоља која се у њима казује истинита; и ако има свештеничких удова, чије бедно стање не само да је њима на терет и голему тугу, него и свештеничком сталежу на срамоту; и ако бих ја свему томе драге воље, па и откидањем од својих уста, помагао, ипак не могу за сада прихватити предлог г. Медаковића, да се односна припомоћ свештеничким удовеама даје из мировинског фонда. Истина, друга алинеја 22. §. Мировинске Уредбе наређује, да ће се моћи из мировинског фонда и милостиње делити, ако би се приходи фонда знатно повећали. Али г. Медаковић, наводећи другу алинеју 22. §-а, прескочио је прву, која наређује: „У случају да би се број умировљеника толико умножио, да камате и годишњи прилози не би довољни били за подмирење постојећих мировина и припомоћи, у том случају има ће се од сваке мировине сарамерно одбити онолико, колико управа за потребно нађе“.

Данас је мировински фонд још слаб, те би се давањем милостиње из тога фонда могла довести у питање потпуна мировина у том фонду осигураних свештеничких удовица. Кад би се из тог фонда, по предлогу г. Медаковића, издавале милостиње, зар не би могао наступити случај, да се, према првој алинеји 22 §-а, узмора на мировину осигураним удовицама одбијати од сваке мировине? А шта би онда то значило? Значило би: дајем неком милостињу, а закидам другоме право на мировину.

Стога сам противан предлогу г. Медаковића, односно петиционог одбора.

И ако Јерархијском Фонду намењујем велики задатак и значајну улогу у питању свештеничке дотације у нашој Митрополији, те бих хтео да његовом множењу и јачању ништа

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

не смета, ипак бих пре био, да се и из тога фонда пружи помоћ бедним свештеничким удовицама, само да се за сада не дира у мировински свештеничко-удовички фонд. Нека се дакле свештеничким удовицама пружи помоћ из Јерархијског Фонда, ако је то могуће.

М. Медаковић. Јеремић га није довољно разумео, јер он не мисли, да се потпора даје сиротим удовама, а на штету оних удовица, које по уредби имаду право на мировину. У права тих удовица се не дира. Шта више те удове имаду право да им се мировина и припомоћ повиси, али оно што остане, а данас то представља 25000 К. иште, да се одреди овим пуким сиротицама. То захтијева хришћанско милосрђе.

Дужност је понајвише свештеника, да те сироте потпомогну, јер су то сироте њихове браће, које ако се понижавају, тијем свештенички сталез понижавају. Моли још једном сабор да узме у милостиво призрење ове наше српске удовице сиротице, тијем прије пошто су изгледу, да ће фонд за свештеничке удове сваке године све већи сувишак имати.

Прота *Јован Јеремић.* Г. Медаковић вели, да ја њега нисам разумео, а ја велим да он није разумео мене, ни саму ствар. Знам ја да нико *не мисли* давати милостиње на штету мировина удовичких; али та би штета могла наступити као неизбежна последица разних евентуалитета, — без обзира на чије мишљење, па ма и најбоље мишљење. А кад та штета наступи, зар то није онда дирање у право свештеничких удовица на потпуну мировину? Г. Медаковић говори и о неком повишавању мировине. То повишење је могуће само у једном случају, — ако се приходи мировинског фонда знатно повећају. А је ли то повећавање прихода, управо сувишка, могуће, ако се тај сувишак буде делио на милостиње? Није. Чиме, дакле, г. Медаковић хоће да обрадује и умилостиви оне, који су осигурани у фонду на потпуну мировину?

Г. Медаковић апелира и на човечност, на свештенички осећај итд. Гледе тога могу се само с г. Медаковићем надметати, а за њим никад заостати не. Али овде није питање о тим врлинама, нити о томе, колико их који од нас има, него о томе, да ли постојећа уредба дозвољава што петициони одбор предлаже, и да ли је слободно и оправдано милостињом

крњити туђа права. Противан сам предлогу г. Медаковића односно одбора, чији је он известилац.

Бож. Поповић одобрава становиште проте Јеремића, али предлаже једну допуну одборском предлогу, којом би се и становишту проте Јеремића, односно наређењу мировинске уредбе, удовољило, а ипак би се и удовицама, које су без мировине, помогло. Предлаже, да се годишњи сувишак мировинског фонда, у колико пређе своту од 20.000 К, употреби на милостиње сиромашним свештеничким удовицама.

М. Медаковић престаје на допуну Б. Поповића. Пристаје, да се његов приједлог с том допуном прими, што се позитивно нала, да ће из године у годину речени сувишак расти, и што сад остаје ипак 5000 К. да се да пуким сиротама. Предлаже да се прими приједлог његов с допуном Б. Поповића.

Прота *Јован Јеремић.* Уз допуну г. Б. Поповића пристајем на одборски предлог.

Усваја се једногласно.

М. Медаковић препоручује 9 молби свештеничких удовица, да им се удовољи и то са помоћи од 120 К, а двије молбе предлаже да се одбију јер нијесу документирание.

Ст. Моловић препоручује од тих двију молба, молбу Катарине Поповић на уважење. јер он познаје исту као сироту жену.

Прима се.

Прота *Ј. Јеремић* потпомаже другу молбу, која је предложена да се одбије, и предлаже да се припомоћ даде и удовој попадији Црнобаревој.

Удовољава се и овој молби.

М. Медаковић реферише о молби уч. удове Екатарине Угреновић из Петриње и у име петици. одбора предлаже, да се ова молба упути саб. одбору, да јој одреди помоћ од 120 К.

Прима се.

Даље реферише о молби умир. свештеника Милановића из Нови Карловаца, ради повишења пензије. — Молба се одбија пошто није документирана доста, а исти је свештеник и богат.

Даље реферише о молби парохијана у Залужници ради арондирања њихове парохије, пошто није довољно документирана. Предлаже да се иста одбије.

Прима се.

Др. А. Рокнић реферише о протесту умир. учитеља Јована Петровића, против одлуке Шк.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Савета, који га је уз истрагу дисциплинарну пензионисао. Као разлог умировљења навађа се у одлуци Шк. Савета злостављање деце и непоштовање општинских власти, што по приложеним изјавама стоји. Предлаже обновљење дисциплинарне истраге, и ако ова притужба нема формална права на то захтевање.

Прима се.

Исти реферише даље о молби цркв. општине у Врднику, која моли да се ослободи од плаћања осигуравања своје цркве. У име петиц. одбора предлаже, да се молба ова одбије.

Ст. Моловић говори, да је ова општина сувише сирота, а свака је непогода по цркву немогућа, зато предлаже да се удовољи овој молби.

Др. А. Рокнић не усваја овај протупредлог.

Б. Поповић говори како треба све цркве осигуравати али није зато, да се цркве осигуравају код одређених неких од епарх. власти осигуравајућих друштава, која дају неки принос на просветне наше сврхе. Епарх. власти треба у ту сврху да створе други фонд, а не да оштећују сироте цркв. општине. Треба оставити општинама одрешене руке, па да осигурају своје цркве код кога друштва хоће.

Др. А. Рокнић усваја предлог Б. Поповића.

Усвојен је и овај предлог, а и референтов.

Исти реферише о молби Ане Ачтићке учит. удове, и предлаже да јој се даде потпора од 80 круна.

Прима се.

Исти реферише о молби удовице пок. Карловачког гимн. проф. Пеклара, која тражи пензију. Предлаже да Саб. Одбор извиди ту ствар.

Прима се.

Др. А. Рокнић сада модифицира Мандровићев предлог који је усвојен у једној од прошних седница, да се наиме молбе послате сабору 1897. г., а које нису обновљене ове године одбију с тиме, да се ипак у претрес морају узети бар петиције од начелне важности.

Прима се ова модификација.

Др. А. Рокнић реферише о неким петицијама, које се упућују Саб. Одбору на извиђење.

Исти реферише даље о петицији општине Шандорске, која тражи да се из Старо-Сгарског премести у Суботички изборни срез. Предлаже да се не удовољи тој молби, јер се тиче измене изборног реда.

Др. Вл. Манојловић не усваја тај предлог референтов јер ће се опћина Шандор за кратко време са Суботицом политички потпуно спојити, па неће као Шандор више ни постојати.

Др. А. Рокнић остаје при својем предлогу. Прима се предлог референтов.

Др. А. Рокнић реферише о молби фондовских чиновника у погледу њихових плата и предлаже, да се ова молба упути Саб. Одбору, јер задовољење тој петицији јесте његова само компетенција, а сабор може само нова места креирати.

Б. Муачевић предлаже, да се ова ствар уступи прорач. одбору, а не саб. одбору.

Прима се.

Др. А. Рокнић реферише о молби бившег учит. Ст. Радосављевића, и предлаже да му се одреди помоћ од 120 К, јер је исти служио часно 42 г. као народни учитељ.

Прима се.

Др. А. Рокнић реферише о молби М. Борђевића, који моли сабор, да интерпретира неке параграфе шк. авт. закона. У главном се ради на томе да ли неко, ко је већ изабран на какво чиновничко место, под неким одређеним условима, мора удовољити и условима, које уг. министар постави касније. Петиц. одбор је уверен да то не мора бити, па зато и предлаже да се петицији ове молбе удовољи.

Прима се.

Потпредседник *Др. Ђ. Красојевић* затвара седницу у 1 сах. и заказује другу за после подне у 4 сахата.

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(У спсмен благоупокојене царице и краљице Јелисавете.) На дан мученичке смрти благоупокојене царице и каљице *Јелисавете*, служен је дана 28. августа (10. септембра) свечани парастос у св. Николајевској саборној цркви Карловачкој. Поред многобројног угледног грађанства присуствовали су парастосу слушаоци Богословије, ученици Гимназије и основних школа, са својим професорима и наставницима.

(Његова Светост) преузвишени господин патри-

јарх *Георгије*, вратио се је са пута у Темишвар у своју резиденцију у суботу, 31. августа.

(**Призивање Св. Духа.**) Поводом започете нове школске године служено је у св. Николајевској саборној цркви Карловачкој призивање Св. Духа дана 25. августа о. г.

(**Радња епархијских власти у Будиму.**) *I. Епархијска конзисторија* држала је своју седницу дана 16/29. јула 1903. г. под председништвом Његова Високопреосвештенства господина епископа *Лукијана*, у којој су ови важнији предмети решени. Поднеће се Његовој Светости списи, који се односе на онострану пресуду, којом је јереј. *J. П.* на епитимију осуђен, ради спровађања кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе. — Уручиће се *С*Андрејској општини оставински списи пок. Дра *H. Крстића* из Београда. — Известиће се односни свештеници и свешт. удовице, да су добили држ. припомоћ за ову годину. Једном већ одбијече молбе *Ф. К.* и *С. J.* ради получења припомоћи препоручиће се по ново министарству са потребним објашњењем ради уважења. — Известиће се *Ј. С. Ђурђевић*, да му је конгруа за другу половину т. г. у износу од 43 К 44 ф дозначена. — Молба удове *Ј. У. Марковића* доставиће се на мњење епархијској конзисторији у Темишвару, пошто она стално у Араду станује. — Наређен је исправак матице крштених у Бану код случаја рођења *Љубице* ћерке *Емилије Бошњак*. — Умолиће се *Ј. Тост* владин повереник, да саопшти цео нацрт статута прав. грчке црквене општине Пештанске. — Публиковаће се пресуда МЦСавета, којом је онострана брагоразводна пресуда, донесена у парници *Лазара Хаднађа* против *Јустине Косић* и *Ане Флоре* против *Исидора Рада новића*. — Узето је на знање президијално постављање за конзисторијског дневничара *Т. Јанковића*. — Узето је на знање публиковање одлуке СОДбора који је *Ј. Г. J.* пароху у Бати припомоћ из Јерархијског фонда у течај стављена. — Узето је на знање президијално расположење у погледу администрације парохије у *ДС.* и *Л.*, на место *Ј. А. Плештића*, који је за пароха у Бочару изабран, и умолиће се, СОДбор, да припомоћ из Јерарх. Фонда *Ј. А. П.* обустави и јеромон. *Т. Радићу* у течај стави као и да овоме потопрезвитерско капеланску плаћу обустави, а *Г. Б.* у 600 К у течај стави. — Публиковаће се, да је јеромонах *Василијан Поповић* на лишење свешт. монашког чина осуђен. — Пресуда Вршачке конзисторије, донесена у бракор. парници *Саве Поучког* против супруге му, уручиће се истоме у *Впешти*. — Упутиће се молба *ЕШОД-*

бора будимског ради издавања припомоћи од 240 К Салкаској школи мац. Грабовцу на мњење. — Пожуриће се *Ј. Н. П.* на поднесак извештаја, зашто није пол. власти хтео издати једно крштено писмо. — Наредиће се, да се црква у Рац Мечци због рушевног стања затвори, а општина да се образложеном обрати вел. СОДбору за припомоћ, којом би се црква обновити могла, а докле да се св. богослужење у шк. згради држи. — Није усвојен предлог *Г. Б.*, да се она лица, која у конкубинату живе из чланства општинског заступства искључе стога, што нема никаква темеља у прев. кр. уредби од 1868. г. — Узет је на повољно знање извештај окр. протопрезвитера, да деца на лустари *Фехерцеглаку* лепо напредују у веронауци и срп. језику. — Упутиће се управа болнице *Св. Стевана* у *Впешти*, зашто *Ј. Чавић* није засебно и прав. свештеником опојан; ако би томе његово сиромаштво било узрок, известиће се та управа, да ће свештеници наши и бесилатно опојати и саранити прав. Србе, који у болници умру. — Узета је са тугом на знање смрт *Ј. Георгија Јанковића* пароха батског и члана конзисторије; администрација батске парохије поверена је *Ј. Д. Р.*, а ради сталног попуњења те парохије расписаће се стечај. — Узета је на знање през. дозвола, да се у ловранској цркви св. богослужење обустави док се црква изнутра не оправди. — Дато је упутство *Ј. Л. М.* у *Медини* у погледу исправљања неколико рођења у матици крштених. — Изаслаће се *Г. Б.* у *Линови* ради извиђења несугласица, које су настале између пароха и општине због гробља, цркв. порте итд. — Умолиће се кр. уг. министарство правосуђа, да у посредном казн. заводу у *Харти* системизује место прав. духовника. — Узет је на повољно знање извештај *Данила Бабића* духовника у *Илави* о раду његовом у 1901. г. — Подељен је допуст *Ј. Јосифу Грујићу* ради лечења. — Уништена је продаја једног цркв. стола, у *Шумберку* из разлога, што тај сто припада оној особи, која је свој сто попадији тамошњој уступила. — Препоручиће се свештенству и општинама мохачког протопрезвитерата, да позову *Ј. Стевана Михалчића* пароха кишфалубског ради држања предавања о земљорадничким задругама, која је он вољан без икакве награде држати. — Дозвољено је, да се црква у *Мохачу* изнутра обнови, и да се иконе старог иконостаса вернима бесплатно разделе. — Потврђен је избор јеромонаха *Александра Ивиртиса* за душепопечитеља у *брашовској* прав. грчкој општини о чему ће се и *Његова Светост* знања ради известити: — Препоручиће се учебници „Библијске приповетке

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Старог и Новог Завета“ од Ј. Петровића подручним катихетама, када их св. арх. Синод буде за учебнике прописао. — Упутиће се управ. одбор у ДС., да у делокругу свом сам поступи у погледу одржања мира и реда у цркви. — Препоручиће се свештенству ради набаве „Прав. цркв. право“ (II издање) и „Прав. калуђерство“ од Дра Н. Милаша и „Помяникъ“. — Разрешен је брак Стевана Поповића и Корнелије рођ. Малаћ. —

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. 2564 ех 1902.

125 1—3

СТЕЧАЈ.

Овијем се споразумно са Епархијским одсејцима исписује „стечај“ на мјесто конзисторијалног билежника код Епархијске управе у Плашком са платом од 1200 К годишње.

Дужности с тим мјестом скопчане прописане су чл. XXVI., XXX., XXXIII. и XXXIV. приврем. уређења Епархија од 28 маја 1871.

Компетовати могу сви православни Срби, непорочни, који су свршили гимназију (са матуrom) и богословију, а од свештеника они, који не стоје под каквом канонском забраном или дисциплинарном казном, односно њеним пошљедицама (види §§. 83. и д., па § 90. дисциплин. правила за правосл. српско свештенство у опсегу правосл. српске митрополије Карловачке од 29. марта 1899. год.)

Код једнаке квалификације имаће предност они, који узмогну доказати овоодносну праксу.

Рок компетовању до 18. септембра 1902. (по стар. кал.) на потписанога.

У Плашком, 22. августа 1902.

М и х а и л њ
Епископ.

Бр. К. 64 зап. ех 1902.

124 1—3

СТЕЧАЈ

на парохију VI. разреда у Бати са сесијом у натури и прописним парох. домом. Компетенти имају своје прописано инструисане молбенице надлежним путем овој конзисторији до 1. (14.) окт. о. г. поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Бешти (I. Döbrentey u. 14) 16. (29.) јула 1902. Конзисторија будимска.

Бр. 2563. ех 1902.

126 3—3

СТЕЧАЈ.

Споразумно са овоодносним одсејцима исписује се „стечај“ на мјесто конзисторијалног *фискала* код Епархијске Управе у Плашком. Дужности с тим мјестом скопчане прописане су

овоодносним чланцима приврем. уређења Епархија од 29. маја 1871. са платом од 600 К годишње.

Компетовати могу сви православни Срби, који имаду право одвјетовања у краљевинама Хрватској и Славонији.

Рок пријавама до 18. септ. 1902. (по ст. кал.)

У Плашком, 22. августа 1902.

М и х а и л њ
председ. епарх. скупштине.

НАТЈЕЧАЈ

127 1—3

Српска православна црквено-школска општина у Јасеновцу расписује натјечај на упражњено учитељско мјесто у својој основној школи.

Компетенти морају бити Срби православне вјере а уз то оспособљени за учитеље на основним школама.

Дужност је учитељу у прописаним за основну школу предметима у сва четири разреда дјецу учити, неђељом и празником у цркви појати на свима богослужењима, дјецу појању учити, као и с дјецом каталог држати сваке неђеље и празника од 9—10 сахата.

Осим тога има вршити дужност перовође у црквеној скупштини, црквеном и школ. одбору.

Плата је учитељу 1000 К годишње, стан у нарави, врт 6 хвати дрва и по 1 К кад се позове на сировод, а евентуално и више.

Рок компетовању 26. септембар 1902. по ст. календару.

Јасеновац на Сави, 26. августа 1902.

Срп. прав. црквено-школска општина.

СТЕЧАЈ.

128 1—3

Решењем Е. Ш. Одбора Бачког бр. 1604/358 ех 1902. и закључком м. ш. одбора од 25. VIII. т. г. овим се поново отвара стечај на упражњено учитељско место у црквеној општини старо-стапарској — епархији Бачкој. — Са овим учитељским местом скопчана је плата годишња од 900 круна (девет стотина) и 140 (стотридесет) круна у име стана и огрева; осим тога законом и наредбама прописани цетогодишњи доплатак од 100 круна који може достићи највећу своту од 500 круна. — Осим „Школемом Уредбом од 1872. год.“ прописаних дужности, изабраном учитељу спадаће у дужност да од Благовести до Крстов-дана — кад на њега ред дође — појачку дужност врши на стапарској водичкој капели. Рок стечају је до 12 октобра по старом календару.

У Ст. Стапару 27. августа 1902. год.

Бошко Моштић
перовођа.

Сима Буњевчев
председник м. школ. одбора.

Број 901, 902 и 885. К. 444, 447 и 498 — ex 1902.

СТЕЧАЈ 123 1—3

исписује се на парохију у Ловској IV. и Гор. Миољцу VI. разреда и мјесто парохијског помоћника у Пакрацу са платом од 1600 круна са роком до 16. (29.) септембра 1902.

Молитељи имају своје прописно обложене молбенице надлежним путем до горњег рока потписаној консисторији поднети.

Из сједнице православне српске епархијске консисторије у Пакрацу 20. августа (2. септембра) 1902. држане.

Мирон с. р.

Епископ.

СТЕЧАЈ. 121 1—3

Смрћу Светозара Белеслијиног остало је упражњено учитељско место, на срп. вероиспов. школи у Ђали, на које се овим стечај отвара.

Плата је у готовом новцу 800 К у име наушала 10 К у име перовођства и рачуноводства 80 К; поставиће се најпре привремено, и ако способност покаже и стално; од укопа кад позван буде 1 К пристојан стан са другим одајама; уз стан башта од 400⁰ два ланца ораће земље, на коју учитељ порезе плаћа и потребан огрев у слами.

Осим законом прописаних дужности учитељских за школу и цркву, обвезан је учитељ једну певницу појањем држати и децу у појању обучавати.

Школске разреде приделиће месни школски Одбор.

Рок овом стечају траје од првог увршења у „Српском Сиону“ на четири недеље.

Само потпуно оспособљена лица могу комитовати.

Из седнице школ. одбора у Ђали дана 19. августа 1902 г. држане.

В. Ајваз Петар Маринковић
пр. учит. перовођа парох и пред. школ. одбора

СТЕЧАЈ. 122 1—3

На упражњено учитељско место четвороразредне мешовите основне школе у Ланчугу (Баранџа) овим се расписује стечај са следећом платом:

- 1.) 220 круна као припомоћ из епарх. фонда.
- 2.) 18 мерова жита.
- 3.) 18 мерова кукуруза.
- 4.) 3 хвата тврдих дрва, одакле је дужан школу грејати.

5.) 104 круне у готовом новцу од општине.
6.) 20 круна за повторну школу од полит. општине.

7.) 10 круна за перовођство и рачуновођство.

8.) 3200 \square хвати ораће земље, ливаде и сенокоса на које учитељ плаћа порезу.

9.) Од укопа и венчанице по 80 филира где буде позван.

Дужности учитеља прописане школ. уредбом Рок стечаја траја до 29. септембра када ће се и избор обавити.

Молбенице ваља слати на потписано председништво а првенство имају мушки оспособљени учитељи.

У Ланчугу (Lancuk Baranya m.) 25. авг. 1902.

Ђукић Ђука
председник.

О Г Л А С. 120 1—1

У суботу дне 7. (20.) септембра о. г. обдржаваће се лицитација гостионице овдашње срп. прав. цркв. општине на 3 године т. ј. од 1/1. 1903. до укључиво 31. XII. 1905. год.

Гостионица је на Ђошку уред села на најлешшем месту, споља масном бојом окречено а изнутра су све просторије мазане, а те су:

- 1.) Велика соба за бирцуз са келнерајем.
- 2.) Салон украшен леним сликама са мраморним столовима својина ове општине што ће се закупнику на послугу бесплатно уступити.
- 3.) Велика соба такођер са мраморним столовима за најодличније госте.
- 4.) Три собе за ноћиште страним гостима.
- 5.) Елегантна велика соба са две кујне (једна летња а друга зимска) за гостионичара.
- 6.) Једна соба у којој је касаиница овдашњег месарског удружења за коју гостионичар кирију трима.

7.) Велика штала.

Све ове просторије гледе на улицу.

8.) Котобања 20 хвати дуга високо дигнута а под њом су удешене свињци и шуне.

9.) Преко опет котобања врло високо дигнута а под њом су такођер шуне и свињци.

10.) Велика шупа.

11.) Леденица.

12.) Башта.

13.) Велика авлија циглом патосана са бунаром.

У Бешки 22. августа (4. септембра) 1902.

Председништво.

Ad бр. К. 589/531. ex 1902.

118 2-3

СТЕЧАЈ.

На парохију VI. разреда у *Нештину*. Компетенти нека своје прописано инструиране молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 15. септембра по ст. кал. о. г. поднесу.

Из седнице архидијецезалне конзисторије, држане у Карловцима 8. (21.) августа 1902.

Георгије с. р.
Патријарх.

К. 299./зап. ex 1902.

116 2-3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на упурањено место *пропрезвитератског капелана у Жабљу*.

Компетенти имају своје ваљано инструиране молбе путем надлежних власти својих до 15. (28) септембра 1902. потписаној Конзисторији поднети.

Из седнице епарх. Конзисторије Бачке, држане у Новом Саду 20. августа (2. септембра) 1902.

Конзисторија Бачка.

Ad бр. К. 595./552. ex 1902.

113 2-3

ЕДИКТ.

Услед бракоразводне молбе Драгутина Јовановића из Руме против супруге му Султане рођ. Тодоровић, сад непознатог боравишта, позива се речена супруга Султана, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог уврштења едикта овог у новинама, овој конзисторији или сама лично предстане или место свога садањег пребивања пријави, јер у противном случају окончаће се без ње ова бракоразводна парница.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 8. (21.) августа 1902.

Архидијецезална Конзисторија.

Број 5. ex 1902.

110 3-3

СТЕЧАЈ

На упурањено учитељско место срп. прав. вероисповедне школе у Срп. Елемиру, овим се расписује стечај. —

Плата је учитељева: 1000 (хиљаду) круна, за држање редовне школе; 4 ланца ораће земље за држање пофторне школе, на коју терете сам плаћа, а држаће је кад на њега дође ред; у име станарине 120 круна годишње док му се

стан не сазида; 4 хвата сламе у име огрева; 16 круна паушала; од погребца по реду, где позван буде 2 круне. У име пероводства ако буде изабран 40 круна. Законом прописани квинквенал. Дужности прописане школ. уредбом. Молбенице ваљано инструиране, нека се шаљу подписаном. У зваће ће ступити, кад буде позван. Рок стечају Кретов дан.

Лична пријава узима се у обзир.

У Срп. Елемиру 13. (26) авг. 1902. г.

Паја Димитријевић
председник м. шк. одбора.

СТЕЧАЈ. 111 3-3

На учитељско место у Црној бари, са платом у готовом новцу 600 круна, за пофторну школу 80 круна, у име паушала 20 круна свега 700 К са потребним огревом за своју употребу, са прописаним станом, баштом и петогодишњим доплатком од 100 круна годишње. Дужности прописане, рок стечаја 6 недеља.

Из седнице месног школ. одбора држане у Црној-бари 21. Јулија 1902. г.

Георги Вуин
председник.

Од Месног Шк. Одбора у Кишфалуби. Ad 29/1902.

СТЕЧАЈ. 112 3-3

На учитељску штацију у Кишфалуби овим се отвара стечај.

Плата учитељу је: у готовом 608 К за редовну и 72 круне за пофторну школу; 40 К, у име перовођства; 3 ланца ораће земље — на коју учитељ порезу плаћа —; 80 фил. од великог а 40 фил. од малог укупа; 80 фил. од парастоса; 80 фил. од венчанице; 13.64 m³ тврдих двва за огрев; слободан стан са две собе, кујне, коморе, штале, шупе и подрум и велика башта.

Дужност учитеља је: појање у цркви и при осталим обредима и остале дужности учитеља, које шк. уредба прописује.

Рок стечају: 8-ог Септембра 1902.

Из сеанице М. Шк. Одбора у Кишфалуби (Kisfalud, Varanya) 20-ог јуни 1902.

Цветко Поповић
председник

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира. Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.